

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-688-1-51>

CONCEPTUALIZATION OF STATE POLICY ON REFORMING THE ARMED FORCES OF UKRAINE AMIDST ARMED AGGRESSION

КОНЦЕПУТАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РЕФОРМУВАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ

Okhrimenko O. V.

*Postgraduate Student at the Department
of Administrative Law Disciplines
and Public Administration
Dnipropetrovsk State University
of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine*

Охріменко О. В.

*аспірант кафедри адміністративно-
правових дисциплін
та публічного управління
Дніпровський державний
університет внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

Реформування Збройних Сил України (далі – ЗСУ) є одним із ключових напрямів державної політики у сфері національної безпеки і оборони. Особливого значення цей процес набуває в умовах тривалої воєнної загрози, коли система оборони держави має одночасно забезпечувати виконання поточних завдань із захисту держави та створювати довгострокові передумови для розвитку сучасних оборонних спроможностей. Відповідно, реформування ЗСУ доцільно розглядати не лише як процес організаційних змін у військовій сфері, а як комплексний напрям державного управління, що охоплює інституційні, кадрові, ресурсні, технологічні та управлінські аспекти.

Нормативно-стратегічною основою реформування ЗСУ є документи державного стратегічного планування у сфері національної безпеки й оборони. Зокрема, Стратегія воєнної безпеки України визначає необхідність розвитку інституційних спроможностей Міністерства оборони України та інших органів управління складових сил оборони, удосконалення форм і способів їх застосування, реорганізації на основі принципів і стандартів НАТО, професіоналізації ЗСУ, розвитку військової освіти і науки, а також поступового переозброєння сучасними системами та засобами [1]. Важливим інструментом реалізації зазначених положень є Стратегічний оборонний бюлетень України, який визначає перспективну модель ЗСУ та інших складових сил оборони, основні оборонні спроможності, а також стратегічні цілі розвитку сил

оборони. Серед таких цілей визначено ефективний оборонний менеджмент і систему об'єднаного керівництва, професійний та вмотивований особовий склад, сучасне озброєння і військову техніку.

Сучасний стан державної політики реформування ЗСУ характеризується поєднанням стратегічного реформування з необхідністю оперативного реагування на реальні виклики воєнного середовища. Тривала війна зумовила необхідність адаптації управлінських механізмів, організаційної структури, системи підготовки особового складу, логістичного забезпечення та підходів до розвитку озброєння і військової техніки. Водночас актуальним залишається завдання забезпечення системності реформ, недопущення фрагментарності управлінських рішень та узгодження поточних заходів із довгостроковими цілями розвитку сил оборони [2, с. 12].

Одним із центральних напрямів реформування є удосконалення системи управління ЗСУ. Його сутність полягає у підвищенні ефективності прийняття управлінських рішень, розмежуванні повноважень між органами військового управління, розвитку системи стратегічного планування та посиленні цивільного демократичного контролю. Стратегічний оборонний бюлетень безпосередньо пов'язує розвиток сил оборони з ефективним оборонним менеджментом та об'єднаним керівництвом. Не менш важливим напрямом залишається розвиток людського потенціалу ЗСУ. Сучасна державна політика має бути спрямована на формування професійного, мотивованого та належним чином підготовленого особового складу. Це передбачає вдосконалення кадрового менеджменту, військової освіти і підготовки, системи професійного розвитку, соціального захисту військовослужбовців та членів їхніх сімей. Водночас особливості тривалого збройного протистояння потребують постійного оновлення підходів до підготовки військовослужбовців із урахуванням практичного досвіду ведення бойових дій [3, с. 94].

Окреме значення має технологічна модернізація ЗСУ. Сучасні підходи до розвитку оборонних спроможностей передбачають широке використання безпілотних і роботизованих систем, сучасних засобів розвідки, зв'язку, управління, радіоелектронної боротьби, протиповітряної оборони та високотехнологічного озброєння. Стратегія воєнної безпеки України передбачає розвиток відповідних спроможностей, а також використання державно-приватного партнерства і військово-технічного співробітництва для розроблення та виробництва сучасного озброєння.

Важливою складовою реформування є також удосконалення ресурсного забезпечення. Реалізація державної політики у цій сфері потребує ефективного планування оборонних видатків, раціонального

розподілу ресурсів між пріоритетними напрямками, розвитку оборонно-промислового потенціалу та підвищення прозорості управлінських процесів. У цьому контексті державна політика реформування ЗСУ має бути пов'язана з можливостями національної економіки та міжнародного оборонного співробітництва [4, с. 197].

Перспективи розвитку державної політики реформування ЗСУ доцільно пов'язувати із переходом від переважно реактивного реагування на загрози до системного управління розвитком оборонних спроможностей. Це передбачає удосконалення стратегічного планування, розвиток спроможностей на основі прогнозування безпекового середовища, подальше впровадження принципів і стандартів НАТО, цифровізацію управлінських процесів, технологічне переоснащення та розвиток професійного кадрового потенціалу. Перспективним напрямом також є поглиблення євроатлантичної інтеграції ЗСУ. Стратегія воєнної безпеки України визначає орієнтацію на побудову сил оборони, взаємосумісних із відповідними структурами держав – членів НАТО, а також розвиток оборонних спроможностей на основі євроатлантичних принципів і стандартів.

Державна політика реформування ЗСУ в сучасних умовах має розглядатися як системний і безперервний процес, спрямований на забезпечення належного рівня оборонних спроможностей держави. Її подальший розвиток потребує послідовного вдосконалення системи військового управління, професіоналізації особового складу, технологічної модернізації, цифровізації, раціонального ресурсного забезпечення та розвитку взаємосумісності з силами оборони держав – партнерів. Водночас ефективність реформування залежить від узгодженості стратегічних документів, управлінських рішень і практичних заходів їх реалізації [5]. Перспективним завданням державної політики є формування адаптивної моделі розвитку ЗСУ, здатної забезпечувати стійкість оборонної системи та її пристосування до тривалих і динамічних змін безпекового середовища.

Таким чином, сучасний етап реформування ЗСУ характеризується необхідністю одночасного вирішення завдань поточної оборони держави та формування довгострокової моделі сучасних, професійних і технологічно спроможних сил оборони. У зв'язку з цим державна політика має орієнтуватися на комплексне поєднання організаційного розвитку, удосконалення управління, кадрового забезпечення, технологічної модернізації, ресурсної стійкості та міжнародної взаємодії.

Література:

1. Стратегія воєнної безпеки України : затв. Указом Президента України від 25.03.2021 № 121/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0022525-21>
2. Богущкий П. П. Воєнна політика і система військової юстиції: синергія воєнної безпеки. *Наука і оборона*. 2022. № 1. С. 10–15.
3. Бублик О. А. Збройні Сили України як провідний суб'єкт забезпечення оборони держави. *Наукові записки. Серія: Право*. 2023. Вип. 15. С. 92–96.
4. Рахманов В., Ясенко С. Удосконалення освітньої діяльності для кадрового менеджменту в Збройних Силах України. *Військова освіта*. 2021. № 2 (44). С. 194–204.
5. Філіппова В. Д. Стратегічний механізм забезпечення національної безпеки. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2024. № 4.